

PORSGRUNN KOMMUNE

Oppfølging av forvaltningsrevisjon Tidlig Innsats

«Handlingsplan for inkludering av barn unge 2020-2024»

Kontrollutvalget 10.03.26

Hæge Odberg, Lene Lindflaten og Morten Hagevik

Bakgrunn

Forvaltningsrapport Tidlig Innsats fra VTR behandlet i Kontrollutvalget 06.12.23
[VTR-rapport-Tidlig-innsats-Porsgrunn-kommune.pdf](#)

Bystyret fattet følgende vedtak 30.01.24, sak 4/24:

Bystyret tar forvaltningsrevisjonsrapporten til orientering og ber kommunedirektøren om å:

- *Avklare videre oppfølging av vedtak om handlingsplan for inkludering av barn og unge*
- *Gjøre systematiske vurderinger av bemanningsbehov/arbeidsmåter for å gjøre skolehelsetjenesten lettere tilgjengelig og at en får gjennomført samtaler*
- *Sikre brukermedvirkning på systemnivå for hele helsestasjons- og skolehelsetjenesten*
- *Sikre bedre oppfølging av det tverrfaglige samarbeidet mellom helsestasjonen, skolehelsetjeneste og de øvrige kommunale tjenestene.*

PORSGRUNN KOMMUNE

	Tiltak	Mål	Beskrivelse
1	Arbeidsgruppe for oppfølging av planen	Følge opp jevnlig, og gjennomgå tiltakene i.f.t. status og aktualitet	Arbeidsgruppen skal møtes to gange i året og ha kontakt med virksomhetene for å høre erfaringer og fremdrift for tiltakene
2	Informasjon via skoler og barnehager om tilbud og aktiviteter i lokalmiljøene	Sikre barn, unge og familier kjennskap til tilgjengelige aktiviteter	Det skal utarbeides retningslinjer for hvordan frivillige kan informere om sine tilbud via barnehage og skole. Sees i sammenheng m kommunens informasjons/ kommunikasjonsstrategi
3	Informasjon og samarbeid om søknadsmuligheter	Å stimulere til samarbeid om søknader, og å se på mulighetene for ekstern finansiering	Informerer på temamøte som avholdes to ganger årlig. Sentrale tema Tilskuddsportalen og nasjonale tilskuddsordn. Frivillige og kommunen samarbeider om å utarbeide søknader der det er aktuelt.
4	Kompetanseheving om risikoutsatte barn og unge	Informasjon, kunnskap og bedre forståelse om temaet.	Økt kompetanse om lavinntekt og konsekvenser for barn, unge og deres familier. Frivillige får tilbud om slik kompetanseheving.
5	Kulturskolen	Barn og unge som ønsker å delta i kulturskole-tilbudet får mulighet til det uavhengig av økonomi	Kommunen bør vurdere lavere deltakeravgifter på ordinært tilbud og støtte tilbud som utformes som sosiale møteplasser.
6	Aktivitetsguide	Alle barn og unge i Porsgrunn skal få mulighet til å finne en fritidsaktivitet de kan delta på en gang i uka eller jevnlig	Eidanger IL har prosjekt med fritidsguid. Barn og unge får veiledning og støtte inn i alle typer fritidsaktiviteter i hele kommunen. Det hadde vært hensiktsmessig at en overordnet koordinatrorolle for dette lå hos kommunen.

	Tiltak	Mål	Beskrivelse
7	Å legge til rette for tilbud i lokalmiljøene som fremmer deltakelse på fritidsaktiviteter, sosiale møteplasser og arrangementer	Øke andelen barn og unge som deltar i organisert fritidsaktivitet ved å bygge på eksisterende aktivitet. Å støtte frivillige og andre i å utvikle mangfoldige tilbud i lokalmiljøene.	Ønske om tilbud der folk bor. Det krever samspill mellom aktørene i lokalmiljøet. Kommunen bør gå aktivt inn for å stimulere til aktiviteter i lokalmiljøene hvor det mangler. Kommunen
8	Digital oversikt over aktiviteter og fritidstilbud	Alle (barn og unge, foresatte, frivillige, lærere og helsesykepleiere, NAV, skoler og barnehager) kan lett finne oversikt over fritidstilbud og ferietilbud for barn og unge og familiene deres	Kommunen tar i bruk/utvikler en felles oversikt over aktiviteter og tilbud f.eks. en app eller nettside. Kommunen sørger for et system der en i samarbeid med frivilligheten sikrer oppdatert informasjon og appen legges på elevenes iPadder.
9	Innføre fritidskort	Regjeringens målsetting med fritidskortet er at alle barn og unge 6-18 år skal ha gratis ukentlig aktivitetstilbud. Porsgrunn kommune skal innlede et godt samarbeid med frivilligheten i god tid for at fritidskortet skal bli en best mulig ordning	Porsgrunn kommune skal jobbe aktivt for å innføre fritidskort. Tiltakets oppstart er avhengig av regjeringens plan.
10	Videreføre kontingentkassa	Kontingentkassa skal bidra til at alle barn og unge skal få bedre mulighet til en aktiv fritid	Når fritidskortet er aktivt kan kontingentkassa dekke utstyr og deltakelse i arrangementer. Det er ønskelig å utrede behovet for om søknadsprosessen kan gjøres mer tilgjengelig og enklere.
11	Videreføre opplevelseskortet	Barn og unge i lavinntektsfamilier skal få mulighet til å delta på kostnadskrevenende aktiviteter	300 – 400 kort deles ut årlig. Kortet bør også utformes som et gavekort til salgs med spesialpris, slik at det blir en universell ordning tilgjengelig for alle.

	Tiltak	Mål	Beskrivelse
12	Tilrettelegge for å finne frem til og gi tilbud om støtte og aktiviteter til flest mulig barn og unge i lavinntektsfamilier.	Ansatte i kommunen som arbeider med barn og unge i lavinntektsfamilier kan lett finne oversikt over støtteordninger til økonomisk og praktisk hjelp. Ansatte i kommunen som arbeider med barn og unge har retningslinjer for hvilke opplysninger som kan deles og etterspørres (med samtykke) for å kunne tilby støtteordningene til de som trenger det	Tverrfaglig samarbeid styrkes for å finne frem til og nå barn og unge i lavinntektsfamilier med tilbud om støtte og aktiviteter. Kommunen utarbeider en oversikt for hvordan og når informasjon kan utveksles mellom de forskjellige kommunale virksomhetene, og hvordan man kan etablere kontakt med frivillige etter behov.
13	Videreføre utlånssentralen	Sikre barn og unge tilgang til utstyr for å delta i fritidsaktiviteter	Tilstrebe bedre utvalg slik at en også kan låne utstyr til sommeraktiviteter. Jobbe mot å bedre tilgjengeligheten.

Hvordan er vedtaket fra Bystyret fulgt opp?

Tiltakene i rapporten er i løpet av perioden blitt en integrert del i arbeidet både i

- Kommunalområde Oppvekst + Område Samfunn (kultur, idrett, fritid, frivillighet, arenaer)
og i
- Familiehelsetjenester

PORSGRUNN KOMMUNE

Avklare videre oppfølging av vedtak om handlingsplan for inkludering av barn og unge

3. Informasjon og samarbeid om søknadsmuligheter

- Informasjon fra **Aktivitetsportalen** er integrert i egen kommunikasjon mot frivilligheten og målgrupper.
- Det er gjennomført tre **frivilligsamlinger** i **Ælvespeilet**, hvor formålet har vært å inspirere og gi konkrete verktøy for søknadsmuligheter innen for ulike ordninger i kommunen og eksterne.
- **Styrket dialogen med frivilligheten**, inkludert flere idrettslag og kulturforeninger, om relevante tilskuddsordninger.
- **Arenaene (Biblioteket, Ælvespeilet, Kinoen)** har formidlet informasjon om støtteordninger til egne samarbeidspartnere (f.eks. kulturaktører, frivillige), inkludert Bufdir-midler og kommunale støtteordninger.
- **Ung fritid** har bistått frivillige miljøer i søknader som berører inkludering, aktiviteter for utsatte ungdommer og møteplasser.

4 . Kompetanseheving om risikoutsatte barn og unge

- Kompetanseløftet for inkludering og spesialpedagogisk praksis for barnehager, skole, PPT og andre tjenester for barn og unge
- «Tidlig inn» - i regi av Korus, Bufetat – kompetansedager for tverrsektorielle tjenester
- Kompetanseårshjul med kompetansetilbud på Skrukkerød ressurs- og kompetansesenter til alle ansatte i tjenester for barn og unge. Temaer:
  - «Samtaler med barn»
  - «Psykisk førstehjelp»
  - «Bekymringsfullt fravær»
  - «Å vokse opp med flere kulturer»
  - «Bekymring til handling – hvordan gå frem ved bekymring for at barn utsettes for omsorgssvikt

5. Kulturskolen

- **Opprettholdt et bredt og inkluderende tilbud**, med særlig vekt på mestring, psykososial støtte og lavterskel deltakelse.
- **Kontigentkassa og inntektsavhengig deltakeravgift** er videreført.
- Kulturskolen har **prøvd ut samarbeidet med skoler og barnehager**, inkludert innsats for barn med særskilte behov.
- Andelen barn som deltar i kulturskoletilbud er **høyere enn gjennomsnittet**, som bekrefter god tilgjengelighet (jf. rapportens tall).

6. Aktivitetsguide

- **Etablert sommertilbud og koordinert informasjon om aktiviteter i kommunen i høstferie og vinterferie**, særlig gjennom samarbeid mellom Ung fritid og arenaer som treffer ungdom.
- Ung fritid har bidratt til at unge lettere finner passende fritidsaktiviteter, inkludert bruk av **Aktivitetsportalen**.
- Tidl. Støttekontaktordningen er overført til Ung fritid, og har endret navn til **Fritidskontaktordningen**.
- Den fremtidige **frivillighetskoordinatoren** vil kunne ha en rolle – i samarbeid med eksisterende ressurser i Frivilligsentralen og kompetanse i drift av Fritidskontaktordningen.

7. Legge til rette for tilbud i lokalmiljøene som fremmer deltakelse på fritidsaktiviteter, sosiale møteplasser og arrangementer

- **Utviklet og styrket møteplasser** for barn og unge gjennom:
  - Ungdomsklubber, ferieaktiviteter og samarbeidsprosjekter gjennom Ung fritid.
  - Biblioteket som åpen og inkluderende arena med leksehjelp, gaming/digitale tilbud, kulturarrangementer, språkaktiviteter.
  - Ælvespeilet med barne-/familiearrangementer og spesifikke kulturaktiviteter rettet mot inkludering.
- Utviklet **Heistad-prosjektet** med lokal involvering og medvirkning.

Arenaene har gjennom ulike arrangementer bidratt til *lavterskeltilhørighet, trygge møteplasser og forebyggende fellesskap.*

8. Digital oversikt over aktiviteter og fritidstilbud

- Aktivt bidratt til **oppdatering og kvalitetssikring av informasjon** fra våre virksomheter (fritidstilbud, kulturtilbud, arrangementer).
- Markedsført **Aktivitetsportalen** på våre arenaer og i møte med brukere, foresatte og frivilligheten.
- Styrket **samarbeid** mellom kultur- og fritidsaktørene og portalen for å sikre oppdatert og bred informasjon.

9. Innføre fritidskort

- **Styrket tilgang til lavterskeltilbud gjennom:**
  - gratisarrangementer
  - støtteordninger (kontingentkassa, opplevelseskort)
  - inkluderingstiltak gjennom Ung fritid, Kulturskolen og biblioteket

Bystyret har vedtatt en avsetning på 2 mill i 2026 i forb. med innføring av et Fritidskort for alle i 5.-7. klasse. Retningslinjer legges frem for BUK i møte den 18. mars 2026. Ordningen blir bekjentgjort etter BUKs vedtak er fattet.

10. Videreføre kontingentkassa

- Avsetninger til Kontingentkassa har vært «brukt opp» både i 2024 og 2025.
- **Samarbeidet** med Kultur og fritid om å gjøre ordningen bedre kjent i miljøene våre og **informert** bredt via arenaer og virksomheter.
- Bidratt til økt bruk gjennom målrettet formidling via Ung fritid og kulturaktiviteter.
- I 2024 ble ordningen utvidet til å omfatte støtte til leir, cup, stevne og turnering – relevant for barn og unge i våre målgrupper.

11. Videreføre Opplevelseskortet

- Arenaene (Ælvespeilet, Kinoen, Biblioteket) har aktivt bidratt til å **gjøre opplevelser tilgjengelige**, inkludert:
  - gratisbilletter
  - lavterskel kulturarrangementer
  - samarbeid med helsesykepleiere og NAV om distribusjon
- Vi har fulgt opp endrede fordelingsmodeller (helsestasjon → NAV for eldre barn).

12. Tilrettelegge for å finne frem til og gi tilbud om støtte og aktiviteter til flest mulig barn og unge i lavinntekstfamilier

- Sikret at Aktivitetsportalen, kontingentkassa, opplevelseskort og utlånsentralen er **kjent og brukt** i alle våre virksomheter.
- I fritids- og kulturtilbudene sees **sosial inkludering** som del av ordinær drift.
- Ung fritid har **aktivt fulgt opp** ungdom som trenger støtte til deltakelse.
- Kulturskolen har **prioritert** grupper som har utfordringer, inkludert spesialtilbud og økonomisk tilrettelegging.

13. Videreføre Utlånsentralen

- Informert bredt om utlånsentralens tilbud gjennom våre arenaer, og gjort det til et aktivt supplement i ferie- og fritidsprogram.
- Bidratt til økt synlighet i målgruppene (barn og unge i kultur- og fritidstilbud).
- Samhandling for å sikre at flere familier og ungdommer vet om ordningen.
- Videreført samarbeidet for at barn og unge kan delta i aktiviteter uten økonomiske barrierer.

I 2025 behandlet BUK en politisk sak om utvidelse av Utlånsentralen, inkludert muligheten for et sommertilbud. Administrasjonen fikk i oppdrag å utrede både en helårsmodell og et mulig sommerprosjekt. Det ble imidlertid raskt avklart at det ikke var økonomi eller kapasitet til å etablere et sommertilbud.

Om skolehelsetjenesten:

- Universelt, gratis lavterskeltilbud til barn og unge 6–25 år
- Fremme fysisk og psykisk helse
- Forebygge sykdom
- Viktig sikkerhetsnett for psykisk og fysisk helse ved å bidra til tidlig avdekking og oppfølging av:
  - Mistrivsel, psykiske vansker, vold, overgrep og omsorgssvikt
- Hovedoppgaver:
  - Individuelle samtaler, helsesamtaler (8. trinn), undervisning
  - Arbeid med skolefravær og psykososiale utfordringer
  - Koordinering av individuell plan og ansvarsgrupper
  - Oppfølging av vaksinasjonsprogram (BVP)
  - Tverrfaglig samarbeid med skole, PPT, barnevern, fastleger og spesialisthelsetjenesten
  - Åpen dør / drop-in – et tilbud ungdom benytter daglig
- Helse og omsorgsloven
- Nasjonalfaglig retningslinje for helsestasjon og skolehelsetjenesten

Gjøre systematiske vurderinger av bemanningsbehov/arbeidsmåter for å gjøre skolehelsetjenesten lettere tilgjengelig og at en får gjennomført samtaler

- Bemanning og normgrunnlag – skolehelsetjenesten
  - Helsesykepleiere er sykepleiere med videreutdanning i helsefremmende og forebyggende arbeid
- Langvarige rekrutteringsutfordringer nasjonalt og lokalt
  - Begrenset utdanningskapasitet og få studieplasser
  - Overgang til master og deltidsstudier gir lengre utdanningsløp
- Bemanning basert på veiledende nasjonale normtall (2010):
  - 300 elever per helsesykepleier (barneskole)
  - 550 elever per helsesykepleier (ungdomsskole)
  - 800 elever per helsesykepleier (videregående)
- Normtallene er ikke juridisk bindende og ikke oppdatert til dagens oppgaveportefølje
- Skolehelsetjenesten er **styrket i HP 2026 med 40 % stilling**, vedtatt lagt til ungdomsskolene

Ressursfordeling og tilgjengelighet – skolehelsetjenesten

- Alle skoler i Porsgrunn, inkludert privatskoler, har fast tilknyttet helsesykepleier
- Ressurser fordeles hovedsakelig etter elevtall
  - Tilstedeværelse varierer fra én dag per uke til full tid (ca. 20–100 %)
- Reell tilgjengelighet er lavere enn stillingsstørrelse tilsier
  - Tid går til dokumentasjon, møter, fagutvikling, tverrfaglig samarbeid og vaksinasjon
- Ulik tilgjengelighet mellom skoler skyldes:
  - Elevtall, oppgavebelastning og elevsammensetning
  - Varierende behov for individuell og tverrfaglig oppfølging
- Økt etterspørsel knyttet til psykisk uhelse, ensomhet og utenforskap
  - Ref. Folkehelseprofil, Ungdata, Opvekstprofil
-

Systematiske vurderinger og videre arbeid

- Skolehelsetjenesten gjør løpende vurderinger av bemanning og arbeidsmåter
  - Basert på elevtall, normtall, utfordringsbilde og tilgjengelig fagpersonell
- Særlig vekt på å styrke:
  - Primærforebyggende arbeid
  - Oppfølging av elever med milde til moderate helseplager
- Samtidig økende innsats rundt elever med alvorlige og sammensatte behov
- Forutsetter tett samarbeid med fastleger og spesialisthelsetjenesten
- Videre arbeid retter seg mot:
  - Mer hensiktsmessig oppgavefordeling
  - Bedre tilgjengelighet for elever i skolehelsetjenesten

Sikre brukermedvirkning på systemnivå for hele helsestasjons- og skolehelsetjenesten

- Styrke praksis på individnivå
  - Barn og unge involveres aktivt i samtaler og beslutninger om egen helse
- Økt fokus på systemnivå etter revisjonen
  - Mer systematisk bruk av elevråd, evalueringer og tilbakemeldinger fra elever og foresatte
- Funn og læring fra prosjektarbeid
  - Barn og unge ønsker å bidra, ansatte er positive, men det er behov for mer struktur og felles forståelse
- Videre arbeid og forutsetninger for å lykkes
  - Tydeligere rutiner, mål og ledelsesforankring er avgjørende for reell brukermedvirkning
- Bruke erfaringer og brukerundersøkelser som grunnlag for videre utvikling, ref
  - Brukerundersøkelse Hdir Jordmor og helsestasjonstjenesten 2025
  - Brukerundersøkelser etter plan Familiehelsetjenester 2026

Sikre bedre oppfølging av det tverrfaglige samarbeidet mellom helsestasjonen, skolehelsetjeneste og de øvrige kommunale tjenestene.

- Styrket tverrfaglig samarbeid for Tidlig innsats
- Forankret i barneverns-/oppvekstreformen (2022) og nasjonale føringer for forebygging
- Mål: Tidlig, helhetlig og koordinert oppfølging av barn, unge og familier
- Samarbeid på både system- og individnivå mellom:
  - Helsestasjon
  - Skolehelsetjeneste
  - Barnehager, skole og øvrige kommunale tjenester
- Økt bruk av faste samarbeidsstrukturer og forpliktende avtaler

Sikre bedre oppfølging av det tverrfaglige samarbeidet forts.

- Samarbeidsavtale med barneverntjenesten ferdigstilt (2024) og under implementering
- Samarbeidsavtale med legetjenestene under utarbeidelse – planlagt høring før sommeren 2026
- Samarbeid med barnehagene
  - Særlig rundt barnehagestart for sårbare barn
- Skolehelsetjenesten deltar i tett tverrfaglig samarbeid
  - KO-team, fraværsteam, SLT, ansvarsgrupper, samarbeidsmøter m.fl.
  - Samarbeid med PPT, barneverntjenesten, fysio/ergo, fastlege, spesialisthelsetjenesten og/eller andre privatpraktiserende behandlere, NAV, SLT -koordinator, politiet og frivillige idrettslag/foreninger → helhetlig oppfølging med rett tiltak til rett tid.
- Videre behov:
  - Mer lik praksis mellom skolene
  - Tettere samarbeid med spesialisthelsetjenesten
  - Bedre informasjonsflyt og koordinering

PORSGRUNN KOMMUNE

Spørsmål?

PORSGRUNN KOMMUNE

Sammen om Porsgrunn

porsgrunn.kommune.no

facebook.com/porsgrunnkommune

postmottak@porsgrunn.kommune.no

Telefon: 35 54 70 00